

Tübingen 1962 – Marburg 1964-66 – Århus 1967-72

- ungdomsår med 'Pius' Widmann i nyprotestantismens tegn

Af Ole Jensen

Hvordan Peter Widmann kom til Danmark

I min ungdoms vigtigste dannelsesår i 1960'ernes slutning var jeg omgivet af to superæggehoveder. Den ene var *Jørgen K. Bukdahl*, der desværre, desværre døde i 1979. Den anden var *Peter Widmann* – eller Pius, han hed aldrig andet dengang. I den situation kan man enten krybe i et musehul af komparativ utilstrækkelighedsfølelse – eller man kan gå i lære hos æggehovederne. Jeg valgte det sidste, heldigvis – for det var jo den rene foræring. Jeg gjorde mit bedste for at vinde med – og bare forstå, hvad de sagde, idet jeg måske lidt naivt gik ud fra, at det alt sammen *var* til at forstå. Og der var vitterligt mange solide sandsække, men der var nok også en del balloner med varm luft i den megen åndfulde tale. Og talt blev der – i kaskader, ikke mindst af Bukdahl, – og grint, grint i stormfloder, ikke mindst af en meget lattermild Peter.

Vi var alle tre ansat som amanuenser ved Institut for Etik og Religionsfilosofi, som det hed dengang. Og det var sorgløse år. Vi var forkælede ud over alle grænser. Havde masser af midler og masser af muligheder. Løgstrup og Sløk, vore professorer, gav os fuldstændig frie hænder, bare vi passede den smule undervisning, vi blev pålagt. Universiteterne ekspanderede i et hæsblæsende tempo. Så stillinger var der nok af. Faktisk var det svært at få dem besat. Vi behøvede ikke vise, om vi overhovedet egnede os til forskning – det kom først senere, i 70'erne.

Dette er baggrunden for, at Peter Widmann kom til Danmark. Jeg tog ham med fra Tyskland til en ubesat stilling i 1967. Tidligere havde vi i to år fra 1964-66 haft vores daglige gang sammen på Institut für Hermeneutik i Marburg, han som wissenschaftlicher Assistent for instituttets professor, *Ernst Fuchs*, jeg som stipendiat.

Før det igen havde jeg mødt Widmann i Tübingen i det sydtyske Württemberg, hans hjemegn, hvor jeg opholdt mig i sommersemesteret 1962. På det pensionat, hvor jeg boede, var min nabo en tyrkisk stu-

derende. "Du sollst dich ein langhaariges Wörterbuch zulegen", sagde han til mig den første dag ("skaf dig en langhåret ordbog") – det er den hurtigste måde at få lært noget tysk på.

Senere – i Danmark – benyttede Peter tyrkens metode til udvidelse af sine danskkundskaber. Godt nok kan jeg tage æren for at have hentet ham til Danmark, men det er givetvis *Brita Widmann*, dengang Nielsens fortjeneste, at han blev. Og forestil jer, at det ikke var gået sådan. Hvad skulle dansk dogmatik dog så have gjort?

Æres skal dog hver den, som æres bør. *Henrik Wilhelm*, min gode ven fra studietiden, senere hen Grønlands skole- og dannelseshistoriker og dr.theol. honoris causa for det, var i 1961 som den allerførste stødt på Peter Widmann under et ophold i Marburg, hvor Peter studerede. Og det var på Wilhelms introduktion, at jeg opsøgte ham, da jeg det følgende år ankom til Tübingen, hans hjemby, som han i mellemtiden var vendt tilbage til for at tage eksamen. Så Brita og jeg deler æren med Henrik Wilhelm.

Tübingen sommeren 1962

Da jeg ankom til Tübingen, boede Peter på det berømte Tübinger Stift, en slags tysk pendant til de gamle engelske colleges. Blandt hans forgængere som alumner var såmænd 'ubetydeligheder' som Hölderlin, Hegel, Schelling, Blumhardt, Strauss, Walter Otto, Holl, Nestle, for bare at nævne en håndfuld. Peter læste til eksamen, hvad der ikke hindrede ham i at lære mig Tübingen grundigt at kende, også *by night* – hans kælenavn må have været ironisk ment. Jeg har siden da sat stor pris på den württembergske roséagtige rødvin.

Engang tog han mig i øvrigt med som gæst i sin *Verbindung*, også den med berømte forgængere, eksempelvis Albert Schweitzer. Stedets ånd og vinen hensatte mig i en lettere eufori, så jeg gik over i falset – eller kontratenor – under den rituelle afsyngning af "Es war ein König zu Thule", hvad der senere indbragte Peter en reprimande fra den ledende senior, Herr X, for at medbringe gæster uden passende pli og dannelse.

Peter var 22 år og allerede sprænglærd, i hvert fald for en barbar som mig at se. Han var hjemme i de særeste hjørner af den store tyske tradition – i litteratur, filosofi og teologi. Miljø og skolegang havde lagt ham det nær, hvortil kom hans lysende intelligens. Han citerede og henviste og fortalte. Jeg sugede til mig.

Han blev min om ikke langhårede ordbog, så min cicerone til tyskens finere nuancer. Han var ambitiøs på mine vegne. "Amalie, du seufzst" ("Amalie, du sukker"), vistnok fra Schiller, jeg måtte gentage det i én uendelighed, til han var tilfreds med min udtale. Milan Kundera nævner et sted, at man først fuldt ud har tilegnet sig et andet sprog, når man rystes af dets obskøne ord. Det er ikke Pius' skyld, hvis jeg ikke fuldt ud har tilegnet mig tysk.

Engang var jeg med ham hjemme på weekend på landet i Oberboihingen, hvor hans far var præst. Peter var barn nummer ti af elleve. Jeg hilste på hans ældste bror og hans blide mor. Faderen, *Richard Widmann*, var ikke hjemme. Han var en stor Luther-kender, og det fortaltes, at han og Peters mor indgik ægteskab uden udstyr, pengene gik til Weimarer-udgaven. Så Peter har – med forlov for billedet – inddrukket WA med modermælken. Richard Widmann tilhørte Die bekennende Kirche, der var i opposition til Hitlers regime. Det var yderst risikabelt. Og det var meget strenge tider for den store familie under krigen – og i øvrigt ikke mindst i de første efterkrigsår. Men faderen slap for indkaldelse, jeg ved ikke hvorfor.

I Tübingen lærte jeg også Peters to brødre, *Sören* og *Michael*, at kende, begge teologer og senere præster.

Institut für Hermeneutik – Marburg 1964-66

To år efter – i 1964 – mødtes Peter og jeg så igen, nu i Marburg. Institut für Hermeneutik, skabt af Ernst Fuchs, havde til huse i et pavillonagtigt udhæng ud over bjergsiden højt oppe i byen. At køre bil derop og at parkere var en ækvilibristisk og til dels halsbrækkende kunst. Jeg kunne jo så have spadseret, men dengang var der endnu ikke noget, der hed CO²-udslip eller fitness, og jeg havde lige fået min første bil, så...

Ernst Fuchs var hermeneutiker og ekseget i traditionen fra Bultmanns "existentielle Interpretation". Men han var alt for frodig en fænomenolog til at nøjes med de heideggerske existentialers indholdstomme begreber som de forme, i hvilke eksegeten gyder de evangeliske teksters eksistentielle indhold. Han overskred frejdigt grænsen mellem "existential" og "existentiell", "ontologisch" og "ontisch", form og indhold – akkurat som min lærer *Løgstrup* gjorde og havde redegjort for i sit opgør med Bultmann fra 1956.

Også på anden vis mindede Fuchs mig om Løgstrup. Han tænkte erfaringstæt og var indfaldets fænomenolog som denne. Han havde samme evne til at se det, der er overset, fordi det er det allermest indlysende og elementære. Hans metode var det retoriske spørgsmål, som han indkredsede i monologisk famlen. Et eksempel: "Was ist das Wesen des Zaunes?", kunne han spørge ("hvad er gærdets væsen?"). Efter lang tids improviserende tomgang lyste det pludselig op: det er "den forbindende adskillelse". Denne indsigt viste sig så at være den hermeneutiske nøgle til at lukke den tekst op, som vi sad med. Det kan have været en kristologisk pointe – Chalcedonensens bestemmelse af forholdet mellem Kristi to naturer er jo akkurat en sådan "forbindende adskillelse". (Hvad Løgstrup pegede på, da han senere hen gjorde samme iagttagelse som Fuchs og benævnte det "en forenende modsætning"). – Eller Fuchs kunne spørge: "Was ist das Wesen der Briefkarte?" ("Hvad er postkortets væsen?") Svar: "Dass sie geschrieben wurde! Nicht das *Was* (darin steht), sondern ihr reines *Dass*!" ("At det blev skrevet – ikke *hvad* (der står i det), men dets rene *at* (det blev sendt)" – "de har tænkt på os", ikke sandt, "dernede på Mallorca"). Fuchs sagde det som en sidekommentar til en passage i et Paulus-brev.

Hertil kom en tredje ting. Ernst Fuchs var en af frontfigurerne i Bultmann-elevernes fader-øpgør om Jesus-forskningen, der kulminerede i disse år. Bultmann delte som bekendt den kierkegaardske opfattelse, at Jesu liv og virke er uinteressant for troen.

"Nicht das *Was*, sondern nur das *Dass* seines Dagewesenseins, das ist das Entscheidende" ("Ikke *hvad* Jesus var, men alene *at* han har været her, det er det afgørende")! – i det, jeg citerede med postkortet, spiller Fuchs på denne berømte Bultmann-udtalelse. Jeg var topmotiveret hjemmefra til videre beskæftigelse med denne tematik. Jeg havde bl.a. fulgt en øvelse over emnet hos Løgstrup, der sympatiserede med Bultmann-eleverne i denne såkaldte *zweite Welle der Leben Jesu-Forschung* (anden bølge af Jesu-liv-forskningen) – hvad der jo blev helt tydeligt senere, da vi fik hentet hans prædikener fra hans præstetid frem.

Fuchs' hermeneutiske udlægningsøvelser drejede sig da også fortrinsvis om evangelietekster, først og fremmest Jesu lignelser. Det var indimellem mesterligt og forsynede os med masser af stof til vores senere prædikenvirksomhed. Men i denne sammenhæng blev det så også klart, at han stadig var eksistensteolog. Jesu forkyndelse forstod han

som "sproghændelser", "Sprachgeschehen" – kategorien er tiden, eksistensbevægelsens tid. Her var Løgstrup på vej mod en genindvinding af en fænomenologi for rummet, skulle det senere vise sig.

Fuchs var en lille tæt mand, der vadede af sted på brede platfodder som en bonde bag sin møgbør. Hans sprog var da også bred schwabisk dialekt, også i undervisningen. Så schwäbisch, det var man nødt til at høre sig ind i. Der kom min sommer i Tübingen mig til hjælp. Jeg blev efterhånden ganske god "zum Schwäbeln", til også at tale schwabisk. Fuchs var knarvorn, lunefuld, vilkårlig, autoritær – men også charmerende, næsten flirtende og jo altså genialske, når det glimtede – det, som alle tålmodigt sad og ventede på. Og morderlig hyggelig på værtshuset efter seminarøvelserne om aftenen over et krus øl og en "strammer Max" (bondebrød med skinke og spejlæg).

Mod mig var han altid udsøgt venlig – det gav sikkert lidt prestige med stipendiater fra udlandet, men der var nok også en slags forsoningsgestus i det, jeg kom jo fra et tidligere besat land, og det var stadig efterkrigstid. Men mod sine tre assistenter, deriblandt Peter, kunne han optræde udsøgt ubehageligt, barnagtigt og skabagtigt. Jeg tror, det var medvirkende til, at Peter lod sig lokke til Danmark, at blive fri for det.

Marburger Geist – den nyprotestantiske anfægtelse

En høj procentdel af de studerende hos Fuchs var som han fra Schwabenland, altså Württemberg. For Peter havde det været særligt nærliggende, for fader Widmann og Fuchs var bekendte og forbrødrede fra krigens tid, hvor også Fuchs havde været præst og tilhørt Die bekennende Kirche. Først og fremmest, tror jeg dog, var Peter drevet af samme motiv, som også bragte mig til Marburg – af *det "nyprotestantiske" grundmotiv* eller måske bedre: *den nyprotestantiske anfægtelse*.

Og hvad er så det? Ja, det er jo dette enkle, at hvis det kristne, kirkelige projekt overhovedet skal give mening, må det vises, at og hvorledes modernitet og tro er forenelige. Og her var Marburg byen! Her var den nyprotestantiske anfægtelses fødelinie levende og mærkbar og alle teologiske bestræbelsers understrøm og *ratio essendi* – rækkende tilbage fra *Wilhelm Herrmann* (og bag ham Ritschl – og bag ham igen Schleiermacher) over *Bultmann* (og bag ham Kierkegaard) og frem nu til *Fuchs*. Herrmann, Bultmann, Fuchs – de tilbragte alle tre de afgø-

rende år af deres arbejdsliv i denne by og delte denne grundbestræbelse. Marburger Geist tværs hen over 1920.

Efter oplysningstiden må den lutherske reformation videreføres på forståelsens område for at undgå "intellektuel gerningsretfærdighed". Der er ikke tale om tro – det lærte vi af Luther – hvis den såkaldt 'troende' mener at kunne så at sige 'tilkøbe' sig Guds nådige bevågenhed ved moralske præstationer. Men det er der heller ikke, hvis det i stedet er *forståelsespræstationer*: at man leverer et brud på sin intellektuelle re- delighed ved at "holde" nogle verdensanskuelsesmæssige forestilling- er fra en længst forgangen tids nu utroværdige metafysik "for sande". Luther afviste det moralske offer (og jo også det sakramentale), for- stået som trosbetingelse. Fortsættelsen af reformationen i moderniteten indebærer afvisning af det intellektuelle offer, *sacrificium intellectus*. At forlange usandfærdighed som trosbetingelse er deformation af re- formationen.

Peter og jeg mødtes i Marburg, fordi vi delte den nyprotestantiske anfægtelse. I min gymnasietid havde jeg været fascineret af P.G. Lind- hardts forkyndelse, akkurat fordi den sprængte al overleveret, i mine øjne utroværdig, 'kristelig' moral og metafysik. Og i Marburg kastede jeg mig over studiet af Wilhelm Herrmann, fordi jeg var kommet på sporet af den centrale betydning af begrebet "Wahrhaftigkeit" i hans teologi. Og at Peter var optændt af intet mindre end nyprotestantisk lidenskab, stod mig meget hurtigt klart. Det skulle senere finde stærkt udtryk i hans disputats fra 1982, der ikke for ingenting har undertitlen "Zur Wahrheit der Rede von Gott". Endnu senere viser det sig i hans påpegning af fællestræk og ikke blot modsætning hos Schleiermacher og Barth. Og det var ingen tilfældighed, at han skrev dissertation om Ritschl – det var allerede i 1967. Tilsvarende kom Herrmann til at spille en væsentlig rolle i min disputats. Peter og jeg indså hurtigt, at den nyprotestantiske kontinuitet mellem liberalteologien og den dialektiske teologi var mindst lige så interessant som bruddet. Og der var vi da vist egentlig tidligt ude, var vi ikke? Nå, men summa: Vi var på bølge- længde og levede de to år i intens teologisk dialog.

Udviklende forskningsår – Århus 1967-72

Og det fortsatte så i Århus fra 1967, hvor han ankom, til 1972, hvor jeg forlod byen.

Vi fik ham indlogeret – hos maler Fuhlendorff på Tousvej, så vidt jeg husker. Fakultetet have lejet nogle rum i Johannes Aagaards private økumeniske institut på Kløvermarksvej. Der kom Peter og jeg til at dele arbejdsværelse, i øvrigt sammen med en meget morsom original af en stipendiat ved navn *Lars Holm*, senere provst i Varde. En del tid gik med at forstyrre hinanden med pjank og pjat. Men først og fremmest blev der arbejdet – inspireret og begejstret.

Miljøet på instituttet var ladet med intensitet. Det var en fantastisk tid. Det var i de år, Løgstrups to-tre mest betydningsfulde erkendelser blev formuleret – de ”suveræne livsytringers” fænomenologi, sansningens rolle i erkendelsen og det ”singulære universale”. Vi følte, vi var med i processen, og diskuterede det hele vildt, det og alt muligt andet. Ikke for ingenting tiltrak instituttet en række begavede studerende og yngre kandidater – ingen nævnt, ingen glemt, men mange af dem er her i dag, deriblandt nogle, der har befundet sig så godt, at de er blevet her hele tiden.

De to superæggehoveders bidrag var uvurderligt. Bukdahl var en anarkistisk, grådig hurtiglæser, der hver dag, når han ankom til instituttet, kunne referere en ny afhandling, fortæret den forgangne nat – tillige med en ny skitse til en disputats. Widmann bidrog med sin uforlignelige analytiske evne, der skånselsløst pillede alle vore utilstrækkelige argumentationer fra hinanden. Inspiration og kritik befrugtede hinanden. At vi samtidig var venner, gav plads til spontanitet uden angst for blottelser. Det blev højspændt udviklende forskningsår – hvor for mit vedkommende ikke mindst min disputats blev til.

Apropos min disputats. Dengang var der ikke noget, der hed vejledning. En disputats forventedes at blive til i *splendid isolation*. Især var det utænkeligt at drøfte den med professorerne. Men Pius læste med, efterhånden som jeg mavede mig frem. Jeg nød uvurderlig megen gavn af hans knivskarpe indvendinger – jeg ved ikke, om jeg nogen sinde har takket ham nok for det.

Indimellem gik vi sammen to eller tre om et undervisningsforløb. Efteråret 1968 gennemgik Bukdahl, Widmann og jeg således Hegels *Phänomenologie des Geistes* sammen. Det teologiske fakultet var dengang det eneste sted på universitetet, hvor Hegel kunne tages alvorligt – det samme gjaldt i endnu højere grad Marx, men Bukdahl var godt på vej til at blive en stor marxolog. Hegel-læsningen blev ud over en

håndfuld teologer meget sigende fulgt af en række studerende fra andre fag, som ganske kort tid senere blev førende i studenteroprøret, Klavs Birkholm, Niels Ole Finnemann, Jørgen Carlsen og andre – uden at vi tre lærere kunne kaldes revolutionære, vi var bare filosofisk sultne, politisk nysgerrige og vant til, at der var højt til loftet. Til stede var i øvrigt også blandt andre den senere biskop Kjeld Holm.

Teologisk balance-kunst

Siden skiltes Peters og mine veje, både praktisk – vi delte ikke længere arbejdssted og by, men også i nogen grad teologisk. Men den nyprotestantiske anfægtelse bestod og har bestået til denne dag.

Hvordan holder man, hvad jeg vil kalde *ancilla*-balancen mellem almen sandhed og forkyndelsessandhed, så den ene ikke sætter sig på den anden? Det er stadig det store spørgsmål, også for Peter, hvis jeg ikke tager meget fejl. Teologien må ikke lade sig hovmesterere af filosofien, læs: tidsånden, må ikke blive dens undergivne, dens *ancilla*, men filosofien må heller ikke omvendt blive teologiens *ancilla*, for så bliver teologien autoritær, og det ophæver troen som tro. Begge ubalancer deformerer reformationen.

Hvad er kriteriet for troværdighed, det er da dét eller i hvert fald ét springende punkt. Er det Kant, er det logikken, er det fænomenologi? Modernitet er ikke noget fastlagt – kriteriet kan udvide sig og blive rummeligere. Jeg fulgte som bekendt Løgstrup i hans forsøg på at finde et *tertium* mellem fideisme og thomisme, blind (autoritets)tro og gudsbevis. Peter gik sine egne originale veje, der indimellem førte ham hen, hvor han ikke ville, men fandt det nødvendigt at gå. Ét har nemlig aldrig forladt ham: den kompromisløse sandhedssøgen. Jeg ved ikke, om det var den, der førte ham i favnen på Barth – men det er i hvert fald den, der ligger bag de *indvendinger* mod Barth, vi har hørt ham rejse i dag, blandt andet med henvisning til Bultmann – uden at Bultmann af den grund er svaret. ”Anknüpfung im Widerspruch” (”tilknytning i modsigelse”) er heller ikke en tilfredsstillende løsning, det er han og jeg enige om.

Men den tanke strejfer en, om indvendingerne mod Barth ikke er så fundamentale, at Widmann bliver et hus i splid med sig selv. Men skulle det være tilfældet, vil jeg tage ham i forsvar med en henvisning til Løgstrup.

Widmann har givet yderst kompetente – men *kritiske*, om end respektfuldt kritiske – analyser af Løgstrups metafysiske senværk, til dels vel nok med Barth *in mente*.

Men han har også lært adskilligt af Løgstrup, herunder ikke mindst modet til at stå ved, at man ikke er færdig, modet til det, der ikke går op – endnu (hvis det nogensinde gør). Peters skarpe hjerne kunne have forledt ham til hurtige, elegante synteser. Det havde sikkert givet succes i verdens øjne. Og det må indimellem have været svært at modstå fristelsen, når man er så overdådigt begavet. Men hans lidenskab for sandhed har holdt ham tilbage – dér har vi den igen, den nyprotestantiske anfægtelse! Vi er nødt til at blive ved med at turde sætte hele det teologiske projekt på spil. Der kan hverken dispenseres fra Guds *eller* fra menneskets frihed. *Ecclesia – et theologia – semper reformanda! Semper!* ("Kirken – og teologien – må bestandig være under reformering. Bestandig").

Kunststück? Jawohl. Men sådan spiller altså klaveret hos Peter Widmann.

Eller bedre: Sådan skinner lyset fra det dogmatiske fyrtårn Peter Widmann!

Til lykke!

Litteratur:

- Peter Widmann: Albrecht Ritschls Dogmatik – eine unvollendete Trinitätstheologie. Beobachtungen zur Destruktion des Religionsproblems in der Theologie des 19. Jahrhunderts. Inaugural-Dissertation, Marburg 1968.
- Peter Widmann: Thetische Theologie. Zur Wahrheit der Rede von Gott, München 1982. / Dansk udgave: Tetisk teologi, København 1981.
- Peter Widmann: "Metafysikeren Løgstrup. Om 'Ophav og omgivelse' og et tilbageblik på Metafysik I-IV", i: Religionsvidenskabeligt Tidsskrift 7 (1985), s. 65-90.
- Peter Widmann: "Det vi ikke har magt over bestemmer alt. Løgstrup og teologien", i: Løgstrups mange ansigter, red. Bugge / Böwadt / Aaboe Sørensen, København 2005, s. 125-145.
- Bestemmelser. Teologiske tilløb og bidrag. Peter Widmann, red. N.H. Gregeresen / Theodor Jørgensen / Erik Kyndal, København 2000.
- Peter Widmann: "Reformation og deformation – deformation og reformation", Utrykt oplæg til seminar i anledning af prof., dr.theol. Peter Widmanns 70-års fødselsdag – Aarhus Universitet 7.5.2010.

- Gudstankens aktualitet. Bidrag om teologiens opgave og indhold og protestantismens indre spændinger. Festskrift til Peter Widmann, red. Else Marie Wiberg Pedersen / Bo Kristian Holm / Anders-Christian Jacobsen, København 2010.
- K.E. Løgstrup: "Systematische Theologie I", i: Theologische Rundschau N.F. 23 (1956), s. 259-293. / Dansk tekst: Nihilismen som den kristne tros alternativ, duplikeret manuskript, Institut for Etik og Religionsfilosofi, Århus 1956.
- K.E. Løgstrup: Skabelse og tilintetgørelse. Religionsfilosofiske betragtninger. Metafysik IV, Haslev 1978.
- Ole Jensen: Theologie zwischen Illusion und Restriktion. Analyse und Kritik der existenzkritizistischen Theologie bei dem jungen Wilhelm Herrmann und bei Rudolf Bultmann, München 1975. / Dansk udgave: Teologi mellem illusion og restriktion. Analyse og kritik af den eksistens-kriticistiske teologi hos den unge Wilhelm Herrmann og hos Rudolf Bultmann, Rønne 1977.
- Ole Jensen: Historien om K.E. Løgstrup, København 2007.

Gud med tiden

- om Robert Jenson's treenighedslære og nogle konsekvenser af den

Af Karsten Farup

I de seneste par hundrede år har Gud levet en ret omtumlet tilværelse. Først var han under et heftigt pres i det, vi kalder moderniteten, ja, han var efter de flestes overbevisning ved at blive elimineret som overflødig. I postmoderniteten synes han så at have fået en ny chance, men der hersker en del forvirring om, hvordan hans comeback egentlig skal forstås, og nogle vil benægte, at der overhovedet er tale om et comeback, og at det blot er menneskers modvilje mod at acceptere Guds død, der har fået dem til at forsøge en – midlertidig og forgæves – genoplivning. Denne problemstilling må det naturligvis være vigtigt også for den kristne teologi at forstå og gennemtænke, og her har jeg fundet god hjælp hos den amerikanske teolog Robert W. Jenson, der er en af de mest originale og udfordrende nulevende teologer, jeg har læst. Denne lille artikel vil fokusere på det helt centrale omdrejningspunkt i hans tænkning, forståelsen af Treenigheden (hvad der vel må være centralt for enhver, der vil kalde sig kristen teolog), og kan forhåbentlig være en appetitvækker til at tage fat på Jensons egne værker. Men først en kort idéhistorisk betragtning.

Modernitet og postmodernitet er begreber, der anvendes hyppigt, men som ofte kastes på banen i flæng, så man ikke helt kan være sikker på, hvad der menes med dem. En grundig udredning af disse begreber kan jeg naturligvis ikke give i denne artikel, men jeg må indledningsvis forsøge at forklare, hvad jeg i denne sammenhæng lægger i disse to begreber, og hvordan de forholder sig til hinanden. Moderniteten er et ægte barn af oplysningstiden. Oplysningstiden var så et mere eller mindre ægte barn af den nye naturvidenskab, der brød frem i det 17. århundrede med Isaac Newton som den helt centrale figur. Hvad oplysningen gjorde, var, at destillere et fornuftsbegreb ud af Newtons mekanik og dens opstilling af en streng kausalitet; altså et én til én forhold mellem årsag og virkning, og så anvende denne fornuftsforståelse på alting. Meget kort fortalt, så så man på verden som en stor maskine, hvor det hele tiden gjaldt om at finde frem til de mekanismer, der ligger